

NUNC
AUTEM
MANENT
FIDES,
SPE,
CHARITAS:

TRIA
HAEC,
MAIOR
AUTEM
HORUM
EST
CHARITAS.

1 COR XIII, 13

ZBORNIK

GLASILO SLOV. IN HRVAT. DUHOVNIKOVA V ITALIJI

Ali si storil vse, da nabereš čim več udov za **GORIŠKO MOHORJEVO DRUŽBO?**

Kako boš v prihodnje več storil?

RESTAVRACIJA
PRI TREH KRONAH

v Gorici, Gosposka ulica.

Točna postrežba.

LUDVIK ZOTTER

Brivski in damski salon

TRAVNIK 17

Dr. L. MERMOLJA

zobozdravnik-specijalist
za ustne in zobne bolezni

Gorica, Travnik 5-II — Od 9-12 in 3-5

Delniška
glavnica
25 milijonov din.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnica v Gorici, Corso Verdi - Trgovski dom

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Uradne ure od 8.15 do 12 in od 3 do 5

Vrši vse bančne posle najkvalitetneje in najbolj točno!

Reserva 15 milijonov dinarjev.

JOSIP CULOT

Gorica - Raštelj 2

Velika zaloga igrač, cerkvenih predmetov, galanterije ter športnih predmetov.

Anton Breščak

Gorica — Gosposka ulica števil. 14

Največja zaloga pohištva v deželi.

Lastna delavnica. Točna potrežba.

Andrej Fiegel

Restavracija in gostilna
s prenočiščem.

TRAVNIK

TRAVNIK

Anton Koren nasl. - Gorica

Najstarejša goriška tvrdka specializirana s češkim porcelanom - šipami - emajlom in stekleno posodo.

JOSIPINA PODGORNIK

RESTAVRACIJA (CENTRAL)

v GORICI, CORSO VERDI 32

Se priporoča p. t. rojakom. — — —

Andrej Golja, Gorica

Travnik 22

trgovina hišnih kuhinjskih potrebščin.

K smrti Nj. Veličanstva prve kraljice zedinjene Italije.

Dne 4. januarja t. l. se je raznesel po vsej Italiji žalostni glas, da je umrla kraljica mati Margerita Savojska. Dne 11. januarja so položili z velikimi svečanostmi njene zemske ostanke k njenemu rajnkemu soprogu kralju Umbertou I., ki počiva v rimskem Panteonu.

Margerita Marija Terezija Ivana Savojska se je rodila v Torinu 20. novembra 1851 kot hči genovskega vojvode Ferdinanda in Marije Elizabete, hčere saškega kralja Ivana Nep.

Dne 22. aprila 1868 se je poročila v Torinu z Umberto, prvorojencem kralja Viktorja Emanuela II. Po poroki sta novoporočenca obiskala vsa najimenitnejša mesta Italije ter se naposled nastanila v Neapolju do l. 1871., ko sta se preselila v Rim.

V Rimu je stala kraljica Margerita zvesto ob strani svojemu soprogu; z njim je delila veselje in bridkosti vladarja novega kraljestva. Za usodo Italije se je toplo zanimala in nova Italija je znala njeno veliko naklonjenost tako ceniti, da jo je imenovala »pravo poezijo novega italijanskega rodu«.

Kako je kraljica Margerita družila z nežno in ljubeznivo skrbnostjo matere in soproge tudi zares kraljevski ponos in stanovitno odločnost, nam priča njena velika vdanost v božjo previdnost, ki jo je dokazala zlasti 29. VII. 1900, ko so ji prinesli na dvor v Monzi truplo zavrtno umorjenega soproga.

Kraljica Margerita je bila zvesta in skrbno ljubeča žena svojemu možu. Bila je dobra, iskreno in globoko verna krščanska mati svojim otrokom. Bila je polna usmiljenja za vse bedne in nesrečne; saj je ni bilo nesreče v Italiji, ki bi je ona ne skušala po svojih močeh olajšati. Bila je tudi velika prijateljica otrok, prava mati zlasti ubogim vojnim sirotam.

Zato je ob njeni smrti iskreno žalovala vsa Italija. Z vso Italijo in zlasti s kraljevo rodbino sočuvstvuje tudi »Zbornik« in želi veliki, močni in dobredelni krščanski ženi, materi in kraljici večni mir in obilno plačilo za vse, kar je naredila za olajšanje ljudskega gorja.

Dr. Jakob Ukmar:

Historia docet.

Razmišljanja iz cerkvene zgodovine.

(Dalje.)

2. Zopet martyrium.

Take približno kakor stare poganske države so tudi mnoge moderne države, saj pač nihče ne poreče, da so zares krščanske. Res publica christiana srednjega veka je že davno pokopana. Moderna država je najvišji bog, ki ne priznava nad seboj nobenega Boga; ona se ne smatra podložno kaki nespremenljivi dogmi ali morali; ne, ona je tudi na tem polju čisto avtonomna, praktično izvaja teorijo pravnega pozitivizma, ki ne priznava naravnega prava. Moderna država si prisvaja vrhovno sodstvo nad verstvi; ena priznava, druga tolerira, tretjih ne priznava. Eno ali drugo verstvo proglasi celo za državno religijo in tudi sveta katoliška Cerkev je dobila že tu in tam tekom stoletij milostno ta častni naslov. Seveda se sme po modernih nazorih tudi katoliška Cerkev s praktičnim izvajanjem svoje dogmatike in morale, posebno pa svojega prava in jurisdikcije nad klerom in verniki gibati le v toliko, kolikor to ni v nasprotstvu z javnim državnim blagom. Prav lahko se namreč zgodi, da cerkveno pravo — po mnenju mogotcev — moti javni državni mir in tedaj nastopi državni »ius cavendi«, zmanjka plačet najvišjega boga in potem...

Kako je neki mogla katoliška stvar v tistih prvih krvavih stoletjih obstati, širiti se in končno zmagati? Prst božji je bil to (Ex 8, 19). Apologeti štejejo obstoj in širjenje krščanstva kljub ogromnim potežkočam po pravici med dokaze za njegov nadnaravni izvor. Če pregledamo dobo od jeruzalemskega cenakula do milanskega edikta, moramo o cerkvi reči: exsultavit ut gigas ad currendam viam (Ps 18, 6). Vendar ne smemo pozabiti, kako deluje Bog, ki je ne le vsemoگوچen, ampak tudi neskončno moder. Kakor v naravnem redu tako tudi v nadnaravnem večinoma ne posega čudežno v potek stvari, temveč disponit omnia suaviter (Sap 8, 1) in sicer včasi quae stulta sunt

mundi eligit, ut confundat sapientes, et infirma, ut confundat fortia (1 Cor 1, 27).

Tako je bilo za časa apostolov in kasnakombske Cerkve. Bog, ki je na binkošti in prve dni potem pridružil apostolom čudežno 5000 vernikov, je vodil mlado Cerkev s svojo milostjo tako, da je bilo njih sveto življenje najboljša reklama za mlado krščanstvo. Multitudinis credentium erat cor unum et anima una, neque quisquam egens erat inter illos (Act 4, 32—34). Prava svetost, dosledno življenje po sv. veri, fides, quae per caritatem operatur (Gal 5, 6), to vleče in bi vleklo tudi še v 20. veku. Zavedajmo se tega, sobratje!

Drugo sredstvo, ki se ga je poslužila božja modrost za razširjenje krščanstva, je bilo martyrium. To zveni morda paradokсно in vendar je tako. Rimski mogotci bi ne bili prvotni Cerkvi z nobenim ljubeznivim konkordatom toliko koristili, kakor so ji koristili s krvjo. Možatost, odločnost, stanovitnost, žrtev za veliko idejo, to ima velikansko privlačno silo. Kdor za veliko misel častno pade, zmaga ne le zase, ampak tudi za druge. V oficiju sv. mučnikov govorimo o zmagah, palmah, triumfih: In hoc triumpho martyris dimitte noxam servulis. — Invicte martyr, victis triumphas hostibus, victor fruens caelestibus. — Gliscens fert animus promere cantibus victorum genus optimum, fulgidis cingunt tempora laureis. — Martyrum victorias dignamque caelo lauream laetis sequamur vocibus, trophaea sacra pangimus. — Virginis partos canimus decora morte triumphos; haec enim palmae duplicis beata sorte... dormit cruentum caede tyrannum. — Per ensis ille (Paulus), hic (Petrus) per crucis victor necem vitae senatum laureati possident. O Roma felix, quae duorum principum es consecrata glorioso sanguine, horum cruore purpurata ceteras excellis orbis una pulchritudines! — Torej sami zmagovalci ovenčani v triumfalnem sprevodu!

To mika, to mora mikati in dvigati. Velika misel »semen est sanguis christianorum« ni šele Tertullianov (Apolog. c. 50) izum, temveč je mnogo starejšega datuma. Beremo jo že v evangeliju: Nisi

granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet, si autem mortuum fuerit, multum fructum affert (Io 12, 24—25), kar tolmači sv. Avguštin v znani homiliji: Ipse Dominus Jesus erat granum mortificandum et multiplicandum, mortificandum infidelitate Judaeorum, multiplicandum fide populorum (Tract. 51 in Io). Zveličar ima do velikega petka okrog sebe le prav malo stalnih in zanesljivih duš, njegov zmago-slavni pohod začne s križem: Nunc iudicium est mundi, nunc princeps huius mundi eicietur foras, et ego, si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum (Io 12, 31—32). Tako govori na oljčno nedeljo, od zadnje večerje pa vstaja z mislijo: Pater, venit hora, clarifica Filium tuum (Io 17, 1). To je vzvišen načrt božje modrosti, ki ga človeška hudobija ne more uničiti, kajti sapientiam non vincit malitia (Sap 7, 30).

Martyrium ni zgodovinsko premagana in odpravljena doba; lahko se še povrne. Mučeništvo je posebna dejansko apologetična pot božje previdnosti, ubere jo neskončno modri Bog, kadar se njemu prav zdi. Če on ne pripusti, ne morejo najbesnejši sovražniki zamahniti. Velike duše so že hrepenele po mučeništvu, šle so mu celo nasproti, pa ga niso dosegle, Bog ni pripustil. Sv. Frančišek Asiški je s tem namenom odplul v Sirijo in sv. Terenzija je iz domače hiše pobegnila v Afriko »terris barbaris Christum datura aut sanguinem«. Toda zaman, Bog je bil drugače odločil: Frančišek se vrne nemoteno v Italijo in je v serafski ljubezni, slično Pavlu (Gal 2, 19—20), s Kristusom na križ prubit, te autem, o Teresia, manet suavior mors, poena poscit dulcior: divini amoris cuspidem in vulnus icta concides (hymn. 15. Oct. ad vesp.). Torej velja tudi v tem pogledu odklonilna beseda: non est vestrum nosse tempora vel momenta, quae Pater posuit in sua potestate (Act. 1, 7). Kadar in kjer Bog vidi, da je potrebno božji vinograd tu na zemlji ne le preorati, ampak celo s krvjo zaliti, ga zalije. Mučeniška doba ni nehala s Konstantinom, mučeništvo ni omejeno na misijonske pokrajine, možno je tudi v modernih državah in tako zvanih pro-

svitljenih stoletjih, kakor nam pričajo Francija, Rusija in Mehika. Vendar na splošno opazamo, da moderni državniki ne marajo preveč krvavega preganjanja; zdi se, da slutijo njegovo moč in se ga nekako bojé. Druga pota se jim zdé bolj varna in uspešna, n. pr. Brotkorbgesetz, konkordati z vladnim patronatom nad škofijskimi sedeži, državni šolski monopol, vštevši verski pouk, navidezne koncesije v prilog vere in Cerkve, da se le ubije vsakršen odpor katoličanov, posebno na političnem polju. To dovede po mnenju novodobnih državnikov veliko prej do cilja nego ječa in meč, ker ta sredstva bi le alarmirala katoličane in celo mlačneže predramila. Sicer pa: Qui habitat in caelis, irridebit eos (Ps 2, 4) et non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra Dominum (Prav. 21, 30,) peribit onim sapientia a sapientibus et intellectus prudentium abscondetur (Is 29, 14), quando exsurget tamquam dormiens Dominus et percutiet inimicos suos in posteriora (Ps 77, 65—66). Potem bomo pa šli per crucem ad lucem et libertatem.

Kaj bo z nami, če pride kedaj med nami do krvavega preganjanja kat. Cerkve, ali — imenujmo staro reč z novim imenom — do akutnega kulturnega boja? Kako bomo obstali pred mogočnimi sovražniki mi, ki včasih kapituliramo pred kakim vaškim magnatom? Le nikar preveč skrbi! Stanovitno mučeništvo je sad posebne milosti, izredno poseganje božje v zveličavni red na zemlji. Če bi se dal martyrium tolmačiti naravno, bi ga morali črtati iz apologije krščanstva, pa se ne da. Če bo Bog pripustil grozote preganjanja, bo izbranim dušam, škofom, duhovnikom in tudi laikom, naklonil za izredni čas izredne milosti. Cum autem tradent vos, nolite cogitare, quomodo aut quid loquamini, dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini, non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis (Mt 10, 19—20). Ne le pogum v besedah, ampak tudi v mukah bo dal vsemogočni Bog. Spiritus sanctus per omnes civitates mihi protestatur dicens, quoniam vincula et tribulationes Jerosolymis me manent,

sed nihil horum voreor (Act 20, 23—24). Peter, ki strepeče pred deklo v dvorišču sinedrija, je podoba zgolj človeške srčnosti; Peter, ki želi biti križan z glavo navzdol, ni več sam, ampak Kristus deluje in zmaguje v njem. Rex gloriose martyrum, tu vincis inter martyres (ad Laud. pl. mart.). Kdo more brez ganotja brati legendo sv. Felicite! Že obsojena na smrt v amfiteatru, stoka ob porodu hčerke: Quae sic modo doles, quid facies obiecta bestiis? jo zbada jetnišničar. Cui illa: modo ego patior, illic autem alius erit in me, qui patietur pro me, quia et ego pro illo passura sum (6. marca lect. V.).

Torej pogum! Nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium, quod nec auferre quid possumus (1 Tim 6, 7). Ves svet je naša domovina: Domini est terra et plenitudo eius (Ps 23, 1). Niti za telesno življenje se nam ni bati: Mihi vivere Christus est et mori lucrum (Phil 1, 21). Ali bomo morda izgubili ugled pri ljudstvu? Kaj še, pridobili ga bomo; non enim calcatur ab hominibus, qui patitur persecutionem, sed qui persecutionem timendo infatuatur (Aug. de sermone D. in monte 1, 6). Izdajice čaka sramota že na tem svetu. Pa tudi preganjavci ne uidejo roki božji. Kristusova Cerkev se ne da nekaznovano preganjati. Nulla civitas impune latura sanguinis nostri effusione; sicut et sub Hilarione praeside, cum de areis sepulturarum nostrarum exclamassent: »areae non sint!«,¹⁾ areae ipsorum non fuerunt, messes enim suas non egerunt (Tertul. ad Scap. c. 3). Če bi živel Laktancij danes, bi imel ogromno snovi, da svoj spis De mortibus persecutorum razširi preko Galerija do Napoleonov, Bismarckov in tovarišev. In kar še ni obračunano, še bo. Vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei et clamabant voce magna dicentes: usquequo, Domine, non iudicas et non vindicas sanguinem nostrum de iis, qui habitant in terra? Et dictum est illis, ut requiescerent adhuc tempus modicum, donec complerentur conservi eorum, qui

interficiendi sunt sicut et illi (Apoc 6, 9—11). Sanguinem servorum suorum ulciscetur et vindictam retribuet in hostes eorum et propitius erit terrae populi sui (Dt 32, 43).

Gojimo, bratje, notranje življenje, izprosimo si apostolskega duha molitve, dela, žrtve. Absit, Domine, ut faciam animam meam²⁾ pretiosorem quam me, dummodo consummem cursum meum et ministerium verbi, quod accepi a Domino Jesu, testificari evangelium gratiae Dei (Act 20, 24). Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus est, veniet et non tardabit (Hebr 10, 37).

Naše Zajednice.

Proh dolor, nihil omnino....

Misijonska misel.

Misijonski dnevi.

Misijonski dnevi od 3.—6. januarja so za nami. Kako so v moralnem in gmotnem pogledu uspeli po deželi, danes še ne moremo točno poročati. V Gorici sami so se vrlo lepo posrečili. Cerkev sv. Ignacija je bila pri vseh govorih polna (glej spored v zadnji številki Zbornika); sv. spovedi in sv. obhajil je bilo v ta namen do 1000; Marzinijeva dvorana je bila pri obeh zanimivih predavanjih g. misijonarja Poharja nabito polna; darov za misijone smo nabrali čez 2700 L in misijonskega letaka je šlo med vernike 1000 izvodov. Vredno je posebno poudariti, da so ob priliki misijonskih dni v sveti in složni vnemi tekmovali vse naše katoliške organizacije. Tretjeredniki, tretjerednice in Marijine družbenice so kakor čebelice nabirale darove in razpečavale misijonski letak, Mladika je skrbela za dvorano in cerkveno petje, vsi pa so molili — in uspeh je bil tak, da ga je bilo sleherni katoliško slovensko srce prav zelo veselo.

¹⁾ To se pravi: ne damo zemljišča kristjanom niti za pokopavanje mrličev. Kazen: njih zemljišča so ostala nerodovitna.

²⁾ i. e. vitam meam terrestrem; cfr Io 12, 25.

Iz dosedanjih poročil posnamemo, da so se misijonski dnevi tudi po deželi zelo lepo vršili, kjer dušni pastirji prav umevajo veliko misijonsko idejo in so pripravljani, zanje se tudi nekoliko žrtvovati.

Moralna bilanca teh dni se nam zdi sledeča: naše ljudstvo se zelo lahko vname za vsako versko prireditve. Tako se je tudi topot vnelo za misijonske dneve in je misijonom rado poklonilo svoj skromni dar. Zato sodimo, da grešimo nad našim ljudstvom, če nekako omahovaje stopamo predenj z velikimi mislimi in pozivi k delu za kraljestvo božje. Misijonski glas in poziv se je popolnoma razbil samo tam, kjer so bili glasniki ozkosrčni in brez žive vere v svoje vzvišeno, vesoljno poslanstvo.

Misijonsko zborovanje duhovnikov.

Dne 7. januarja t. l. se je vršilo v nadškofijskem dvorcu v Gorici važno misijonsko zborovanje duhovnikov. Udeležba je bila precej velika, čeprav se je januarska številka »Zbornika« vsled nepričakovanih ovir tako zakasnila, da večina sobratov niti vedeti ni mogla za to zborovanje.

Zborovanje je vodil Prezvizišeni sam. Ob otvoritvi je pozdravil vse navzoče ter se jim zahvalil, da se tako zanimajo za misijonsko gibanje. Nato se je spomnil smrti Veličanstva kraljice matere. V znamenje žalosti je prekinil zborovanje za nekoliko trenutkov ter molil za njen dušni pokoj.

Po tem uvodu je pojasnil pomen tega misijonskega sestanka. Poudaril je, da je misijonska ideja ideja Kristusovega prihoda na svet, da je ta ideja gonilna sila delovanja katoliške Cerkve skozi vsa stoletja, da je ta ideja najnujnejša v naši dobi in da jo zlasti sedanji sveti Oče želi čimbolj zanetiti v vseh katoliških srcih. Zato je njegova želja, da požene misijonska misel tudi v naši škofiji globe korenike. Toda kako naj uspe njegov poziv, če se predvsem duhovniki ne navdušimo za misijonsko delo? Zato je sklical to misijonsko zborovanje, ki naj poglobi naše umevanje misijonstva ter

vname v naših srcih močan ogenj misijonske gorečnosti. Toplo priporoča tudi misijonsko berivo, zlasti Katoliške misijone, ki jih vsak duhovnik lahko dobi namesto Riviste, ako sporoči to željo blagajniku in tajniku U. M. Cl. g. Reščiču. Nato je priporočal, naj radi in pogosto ma govorimo tudi vernikom o misijonih. Taki govori bodo vernike vneli za misijonsko sodelovanje, obenem pa bodo njim samim kar najbolj koristili, ker jim bodo vzbujali čuvstva hvaležnosti za milost sv. vere in spoštovanja ter ljubezni do katoliške Cerkve. Njegova želja je, da se čimprej osnujejo po naših župnijah misijonski odbori, ki naj pospešujejo tri misijonska dela sv. Stolice, namreč: Družbo za širjenje vere, Dejanje sv. Deinstva in Delo sv. Petra apostola za domače duhovnike.

Po teh bodrilnih besedah je Prezvizišeni povabil g. misijonarja Poharja, naj poda svoj referat. O tem referatu, ki ga priobčimo v prih. številki, rečemo danes samo to, da je bil globoko zasnovan in vendar zelo zanimiv, jasno poučen in vendar tudi zelo praktičen. Zlasti ker ima g. predavatelj zelo lep, topel in prikupljiv način podajanja, je napravilo njegovo izvajanje globok vtis na vse navzoče.

Po referatu, ki so ga navzoči zelo odobraval, je otvoril prevz. g. nadškof debato. Debatirali smo predvsem o tajništvu »Misijonske zveze duhovnikov«, ki naj se tako ali tako čimprej otvori na ordinariatu. Kako se ta zadeva uredi, bo poročal »Zbornik«. Nadalje smo razpravljali o misijonskih odborih v posameznih župnijah, o misijonskih odsekih v zajednicah, v M. družbah in v kat. društvih. Govorili smo tudi o tiskovinah in sprejemnicah. Zedinili smo se na sledeče sklepe:

1. Vsi duhovniki naj si naročijo »Jezusovo oporoko«, ki je praykar izšla. Stroške smejo kriti s cerkvenim denarjem. V tem slučaju ostane knjiga v župnijski knjižnici.

2. Na ordinariatu naj uraduje vsaj ob četrtkih tajnik U. M. Cl. ali kak njegov namestnik.

3. Odbor U. M. Cl. naj tekom treh mesecev pripravi vse potrebne tiskovine in

sprejemnice za »Družbo za širjenje vere« in za »Dejanje sv. Detinstva«.

4. V vseh zajednicah naj se osnujejo misijonski odseki, ki bodo skrbeli, da ostane med nami živo misijonsko zanimanje.

5. V vseh župnijah naj se osnujejo misijonski odbori.

6. V vseh družbah in društvih naj se osnujejo misijonski odseki, ki naj imajo svojega zastopnika v župnijskem misijonskem odboru.

Ko je bil dnevni red izčrpan, je Prezv. zvišeni zaključil lepo uspelo zborovanje.

Delegat U. M. Cl.

Voditelj Marijinih družb.

Naznanila.

1. Vlč. gg. dekanijски voditelji dobijo te dni golice, da sestavijo statistiko za leto 1925. Prosimo jih vljudno, naj zberejo čimprej statistični material in nam pole vrnejo.

2. Redni letni sestanek voditeljev Mar. družb bo v četrtek dne 8. aprila t. l. v knez nadškofijskem dvorcu v Gorici.

Osrednje vodstvo.

Dobrodelnost.

Ivan Rejec:

Ali bomo začeli?

Kaj naj o tem govorim, kako je dobrodelnost bistvena krščanskemu življenju? Ni dvoma, da smo vsi o tem prepričani. Saj z vseh strani novega zakona zveni poziv k dejanski ljubezni do bližnjega zavoljo Boga. Vendarle sodim, da se dejansko z dobrodelnostjo mnogo premalo pečamo. Ne rečem, da bi duhovniki po skromnih lastnih sredstvih primerne miloščine ne dajali; saj so morebiti kateri usmiljeni čez moč. *Toda sistema ni v dobrodelnosti v naši deželi.* Organizirana ni. Najbolji je občutiti, kako ni organizirana dobava sredstev niti za teh par dobrodelnih ustanov, ki jih imamo doma. Sirotišče in dijaški zavodi pogrešajo sredstev. Ker ni sredstev, se potreb-

ne panoge dobrodelnosti, ki še popolnoma manjkajo, ne morejo razviti. Prav tako malo je razvita propaganda za usmiljeno delo. Tudi tega je treba. Zakaj le preveč smo se duhovniki, (kaj pa šele narod!) prepustili lagodni misli, da je v tem pogledu vse v redu, ali da vsaj drugače ne more biti. Če se pomerimo s toploto, ki po mnogih drugih deželah veje s pomagajočo ljubeznijo, to je pri nas zelo, zelo mraz! Zato treba, da odpremo svetlobi in toploti srca najprej duhovniki: poučiti se moramo o dobrodelnosti iz primerne slovnice in s tem pride navdušenje, ki si bo odprlo marsikatero vire, ki se zde suhi. Zlasti pa bomo umeli tudi ljudstvo razsvetliti, če bomo sami prav razsvetljeni.

Ni res, da ne bi se dalo nič narediti. Lani je prevzvišeni knez-nadškof pozval k zbirki za škofijske dijaške zavode. Kar vem, je zbirka uspela. Toda smatram, da bi bilo nujno, da bi se pri tem storjene skušnje ugotovile: kaj je kje zbiranje pospešilo? ali se niso zgodili pogreški, katerih bi se morali varovati... Ali ni bil ves postopek v stvari preveč slučajno puščen?

Dve leti sem poskusil z zbirko v župniji, ki pač ni bogata. Lani je bila letina nekaj boljša, zato sem zbiral v živilih. V vsaki posamezni vasi se je na oznanilo z lece ponudil brezplačen voznik in še drug mož v pomoč, da smo vas obrali. K naši zbirki so priložile svojo še sosednje Velike Žablje, tako da smo lahko poslali dvema zavodoma v Gorico vsakemu po en dobršen voz živil. Letos je pridelek zelo pičel. Nisem mislil zbirati. Pa se je par mož oglasilo, da treba za dobrodelne zavode kaj storiti. Ker ni kazalo zbirati v živilih, smo ugenili, da se napravi kako nedeljo »dobrodelno darovanje«. Dve nedelji sem o tem spregovoril. In vkljub neugodnemu gospodarstvom položaju v občini, upam, da bomo mogli dati dobrodelnim ustanovam 500 L. (Nekaj je darovala tudi posojilnica).

Ne pravim tega v hvalo občini ali celo sebi, ampak da bi izpodbil ugovor, kakor da se nič ne bi dalo storiti. Če pomislimo, da je v deželi nad 200 slovanskih občin, ki bi se pač dale vzdigniti k takemu ali

drugačnemu darovanju, upravičeno rečem, da bi mogli ob smotrnem delu računati na znatne vire v pomoč domači dobrotelčnosti.

A treba nekaj organizacije za propagando in za praktično izvršitev. Že dve leti pred dijaki poudarjam misel, da bi bili bogoslovci in dijaki laiki ob vodstvu kakega duhovnika umestno orodje, ki bi nam to idejo utelesilo ter jo množično spopolnilo. S primernimi objavami po časopisu naj bi negovali idejo dobrotelčnosti, razsvetljuječ nas o tem predmetu, o katerem smo tako zelo v temi. Ne dvomim, da bi Straža, Mali list, Naš čolnič, Zbornik, Mohorske knjige — radi sprejemali tozadevne članke. Poleg tega nauka za um in srce naj bi o pravih časih šli v deželo pozivi k dobro vpeljane delu za uboge.

Misel na dijake pri takem delu ni novost. Saj je tudi Friderik Ozanam začel Vincencijeve konference s tovariši akademiki. Srčna in praktična krščanska izobrazba naših bogoslovcev in dijakov bi s tem delom pridobila, za božje kraljestvo v deželi bi se pa izvršilo važno delo.

Med šolskim letom so bogoslovci in nekaj dijakov laikov zbranih v Gorici, da imajo priložnost vzajemno snovati te načrte. Vsake počitnice pa se razkrope križem dežele ter imajo priložnost, da pripravljajo za načrt dobrotelne akcije duhovnike, druge za dobro vnete osebe, društva... Duhovniki gotovo misijonarjem dobrotelčnosti ne bomo zapirali ne vrat ne srca, ampak bomo radi zastavili zanje pri ljudstvu ugled in skušnjo, kar je v tem imamo.

Stvar je bogoljubna in potrebna; za vse delavce dela dovolj, zato ni umestna od nobene strani nobena sumnjivost. Pač pa bi zaklical bogoslovcem: vi ste prvi poklicani, da ob modrem vodstvu brez zglodavanja stvar sprožite s tako skromnostjo, s kakršno naj se izvrši vse, kar je res dobro pred Bogom.

»Nova pota«.

Katoliška akcija v naši deželi se že nad eno leto bavi s prevažnim vprašanjem, kako zasnovati veliko dobrotelno organizacijo, ki naj dopolni važno vrzel v našem delovanju. Kajpada ne gre tu za

kaj novega, ker dobrotelčnosti med nami nikdar ne manjka in ne bo manjkalo, ker je pač manjkati ne more med zares krščanskim ljudstvom. Gre le za to, da se dobrotelnost organizira, postavi na prave temelje in smotrno uredi.

No, odločitev med nami še ni padla, ko so prišla »Nova pota«, ki govore o »Dobrotelni zvezki«, katere pravila je menda prevz. g. nadškof že potrdil.

»Nova pota« (izšli so doslej 3 zvezki) je tiskala »Narodna tiskarna«, uredil in založil pa jih je Fojuljenski.

Nihče se ne bo čudil, če trdimo, da so vzbudila »Nova pota« zlasti med duhovščino veliko pozornost. Vsi odobravajo in pozdravljajo misel dobrotelčnosti, zelo mnogi pa tudi resno dvomijo, ali je zamisel dobrotelne organizacije, ki jo srečamo v »Novih potih«, najprilnejša.

Sam Prevzišeni meni, da se mora ta misel med duhovščino resno pretresti, da potem izberemo najboljšo pot; tisto pač, ki bo vso duhovščino in vse krščanske organizacije najuspešneje pridobila za veselo, vneto in požrtvovalno dobrotelnost.

Nek izkušen sodružnik nam je poslal zelo stvarno in tehtno oceno »Novih potov«, ki jo moramo resno upoštevati vsi, ki želimo s pomočjo raznih organizacij koristiti le in samo božji stvari.

Te ocene pa ne objavimo v tej številki, ker imamo že dovolj drugega gradiva o dobrotelčnosti in bi jo radi objavili v celoti. Toda že danes opozarjamo sobrate nanjo, ker želimo, da se nihče ne prenaagli in da se vsaka še tako lepa misel izvede sporazumno z vsemi, ki naj se za njeno uresničenje in trajni prospek žrtvujejo.

»L' opera nazionale per l' assistenza civile e religiosa degli orfani dei morti in guerra«.

Na neko okrožnico, ki jo je razposlala ta dobrotelna ustanova nekaterim župnikom, je »Zbornikov« urednik napisal kratko priporočilo. Prepričani smo, da ustrežemo vsem čč. sobratom, ako jih nekoliko seznanimo s tem »Nacionalnim podjetjem za civilno in versko pomoč sirotam padlih v vojski«. Njegova tajnica gč. grofica N. Coronini-Cronberg nam je poslala kratek spis, ki ga tu objavljamo.

»L' Opera Nazionale« itd. ima svoje generalno predsedstvo v Rimu. V posameznih provincah ima provincialne odbore, ki imajo zopet pod seboj več ali manj okrožnih sekcij.

To dobrotelno podjetje se je ustanovilo l. 1916. Za namen si je postavilo gmotno in verskonravstveno podporo ubogih sirot padlih v vojski. V teh letih svojega obstoja si je pridobilo na tisoče obiskovavk in tako zvanih kumic (madrine, t. j. duh. matere), ki skrbijo za stalne neposredne stike z družinami padlih vojakov.

Goriška sekcija je bila ustanovljena l. 1921. Predsednik je dr. Alojzij Pettarin; podpredsednik: grof Marij Attems; zdravstveni asistent: dr. Al. Pontoni; tajnica in kumica: grofica Nikoleta Coronini-Cronberg; duhovni svetovavec: č. g. Josip Velcich. Poleg teh je v odboru še več svetovavk-kumic.

Poleg verske pomoči, ki jo smatra to dobredelno podjetje za svojo najvažnejšo nalogo, razvija svojo skrb za sirote še v sledečih smereh:

1. Zdravstvena pomoč: brezplačni zdravniški obiski in zdravila, morske kopeli in izleti v gorsko podnebje v poletni sezoni, razdeljevanje krepčil v profilaktične svrhe.

2. Legalna pomoč: brezplačne prošnje za vojne penzije in vsakovrstna druga posredovanja pri raznih oblastvih, preskrbovanje in prevajanje raznih listin itd.

3. Pomoč v družini: razdeljevanje oblek, bonov za jestvine, šolskih knjig in drugih šolskih potrebščin.

4. Delavnica za prosti čas. Vpišejo se lahko vse sirote-deklice. V Gorici vodi to delavnico, ki je obenem tudi igrišče za deklice »Zavod Deteta Jezusa«. Med počitnicami je odprta ves dan, med šolskim letom samo o prostem času. Otroci dobijo material in skromno malico zastonj.

Urad te dobredelne ustanove je v ulici Mazzini št. 4. Odprt je vsak torek in vsak četrtek od 11.—12. ure. Sprejemajo se dopisi v italijanskem in slovenskem jeziku.

O. N. podpira tudi vojne sirote iz dežele, ki za podporo prosijo. V oddaljenejših krajih ima posebne delegate, ki morajo predvsem skrbeti za to, da točno in skrajno vestno poročajo o potrebi prošilcev. Ker ima le malo sredstev na razpolago, se mora omejiti na podpiranje najrevnejših in najbolj zapuščenih sirotk. O. N. bi rada dobila še več vestnih delegatov med podeželsko duhovščino.

Nekoliko podatkov o delovanju tega podjetja v l. 1925. V morskih kopelih je bilo 28 sirot, 44 jih je dobilo zdravniško oskrbo, razdeljenih je bilo 548 kosov obleke, 101 par čevljev, 90 bonov za jestvine.

O. N. deluje s sredstvi, ki jih prejema deloma od zasebnih dobrotnikov, deloma pa od vlade.

Prosvetno delo.

»Goriška Mohorjeva družba«

vabi na *redni občni zbor*, ki se bo vršil dne 11. februarja 1926 točno ob 10. uri v društvenih prostorih, Corso Verdi št. 1 I. nadstr., Marzinijeva hiša, s sledečim dnevним redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajništva. 3. Poročilo književnega odseka. 4. Poročilo gospodarskega odseka. 5. Poročilo nadzorništva. 6. Referat glede ocene letošnjih knjig. 7. Predlogi. 8. Slučajnosti.

Odbor »Goriške Mohorjeve družbe«.

Prijateljem naraščaja.

V Trstu se je preteklo poletje ustanovilo društvo krščanskih dijakov. Pri vsej svoji skromnosti je vendar tudi ta mali

začetek vreden, da smo ga veseli. Potreben pa je tudi naše vsestranske podpore. Društvo potrebuje malo knjižnico, t. j. omaro in knjige. Rabimo predvsem knjig načelne vsebine, knjig vsake vrste, pisanih v krščanskem duhu in zmožnih, vzgajati može čistih načel in krepke volje. Potrebne so nam v prvi vrsti slovenske, potem tudi nemške, italijanske in hrvatske knjige. Po duhovniških knjižnicah leži marsikaka dobra modroslovna, apologetična, zgodovinska, socialna in leposlovna knjiga, dalje letniki raznih znanstvenih in leposlovnih revij (Dom in Svet). Vse to bi prav prišlo. Kdor hoče in more, naj pošlje take reči podpisanemu. Kdor more, naj prispeva v denarju.

Za celotno zbirko »Rimskega katoliška« nam manjka od 4. tečaja (1892.) prvi zvezek. Ali ga more kdo odstopiti? Preostaja nam od iste revije 4. zvezek 5. tečaja (1893.) in 1. zvezek 8. tečaja (1896.), ki jih lahko damo v zameno. — *Andrej Gabrovšek*, kaplan. Trieste Roiano.

Cerkveno - upravne zadeve.

Načrt nove cerkv. zakonodaje v Italiji.

Komisija za reformo cerkvene zakonodaje, kateri je predsedoval državni podtajnik Matej Gentili, je dovršila svojo nalogo. V tem načrtu se prizna vsem cerkvam značaj juridične osebe. Oskrba vsake cerkve se izroči posebnemu oskrbništvu. Istotako se prizna značaj juridične osebe tudi redovnim hišam in redovnim družinam. Zahteva se le, da ne sme število tujerodnih redovnikov presežati tretjine vseh domačinov v družini ali hiši. Odpravi se tudi za župnike »Nul-la osta«. Država se odpove pravici kraljevega patronata. Uvedejo se tudi nove določbe glede taks in davkov.

Albin Kiuder:

O urejevanju knjižnic.

(Nadaljevanje.)

II.

Ko so knjige tako razvrščene, moraš skrbeti za pravilno in zlasti praktično zasnovan seznam ali *katalog*, od katerega predvsem zavisi lahkota in točnost v iskanju.

V knjižnicah razločujemo *sezname avtorjev in strokovne sezname*; te poslednje imenujejo tudi stvarne, sistematične ali znanstvene.

Za prve je merodajen navadni abecedni red imen avtorjev. Kjer teh ni, jih moramo nadomestiti s kakim stvarnim, pomembnim izrazom. Pri strokovnih seznamih se pa razvrstijo *knjige* ravno tako po abecednem redu, pri čemer se pa ni treba ozirati na red pisateljev.

Najboljše in kar potrebno je, da ima vsaka skupina zase tak poseben, po abecednem redu sestavljen seznam.

Kakšni pa naj bodo sezname po zunanji obliki? Sestavimo jih lahko v zvezek ali pa na listke.

Kateri so bolj priporočljivi?

Sezname v obliki zvezka zavzemajo manj prostora, stanejo manj in so preglednejši. Imajo pa to hibo, da se pri nabavi večjega števila knjig listi prehitro izpolnijo. Koliko truda in koliko izgube časa je treba, če moraš vsled tega ves seznam znova sestaviti.

Sezname na listkih pa porabijo več prostora, kajti na vsakem posameznem listku je zabeležena le 1 knjiga. Zato je treba tudi pri iskanju vedno listati in tudi stroški so večji. Dobro pa je pri teh seznamih to, da nam knjižnica lahko poljubno naraste, ne da bi bilo treba vsled tega ves seznam obnavljati. Za vsako novo knjigo spišemo nov listek, ki ga lahko brez težave vrinemo med prejšnje, ker so urejeni natančno po abecednem redu. Če pa kako knjigo odstranimo ali darujemo, listek enostavno raztržemo in tako si prihranimo ono neokusno prečrtavanje. Tu podajam vzorec takega listka.

10,5 cm	
A.	17
broš.	
Mati božja lurška	
Janez Godec,	
Družba sv. Mohorja	
3 izvodi	17 cm

Pri sestavljanju takih listkov za seznam knjig naj ti služijo sledeča pravila:

1. Na vsak listek zabeleži le eno knjigo. Priporočljivo je celo, da tudi za novo izdajo iste knjige izpolniš nov listek.

2. Na vsak posamezni listek napiši gori v levem kotu črko, ki znači skupino. V našem slučaju A je askeza. Najbolj pripravno je, da vzamemo v ta

namen začetno črko. B je biblična, H je homiletična, K je katehet., Zn je znanstvena, Zg je zgodovinska knjiga ali skupina itd.

Desno gori zabeleži višino knjige. Spodaj sledi naslov, zopet v novi vrsti po okolnostih pisateljevo ime, število izdaje, format, letnica in kraj izdavanja. Nekoliko prostora lahko ohraniš za število zvezkov (delov) ali kake druge pripombe.

3. V naslovu samem smemo izpustiti, kar je nebitvenega. Varovati pa se moramo takih izprememb, ki bi nam potem otežkočile celó spoznanje knjige.

Še nekaj o naslovu, kar je potrebno za uspešno uporabo kataloga. Nespametno bi ravnali, če bi naslov doslovno prepisali in ga kot takega uvrstili po abecednem redu. Pomislimo le na nemške naslove, ki začenjajo redno s členki. Treba je izbrati značilno besedo, ki naj stoji naslovu na čelu. To povzamemo lahko naslovu, če je pa knjiga nima, tedaj vsebini. Nемеc imenuje to besedo, ki naj nam olajša iskanje, »Schlagwort«.

4. Knjige imajo navadno pisateljevo ime, dobe se pa tudi take, ki ga nimajo. Zato si lahko volimo značilno besedo, ki se nanaša na osebo, ali pa stvarno besedo, to je tako, ki se nanaša na vsebino.

5. Glede *osebnih imen* avtorjev si je treba zapomniti:

a) Rabi le priimek, in sicer v njegovi prvotni obliki. Krstna imena ali kake predloge piši za priimkom. Loči jih z vejico od priimka, s piko od pravega naslova. V romanskih jezikih so spolniki včasih neločljivo spojeni s priimkom, n. pr. de Amicis. Pusti jih tako. Prilastki, kakor Saint, Mac in slični so tudi nerazdružljivo priklopljeni priimkom.

b) Pri svetnikih in blaženih uporabljamo namesto priimkov krstna imena. Tako tudi pri papežih, pri članih vladajočih družin in pri redovnikih, kjer ne igra priimek tako važne vloge.

c) Kot avtorji veljajo tudi nabiratelji pripovedk, povesti, revok in pesmi, izdajatelji čitank, registrov in životopisov. Pri prevodih gre ime pisatelju, ne prevajalcu. Periodična dela, časopise in letopise vpiši rajši s stvarnim imenom.

č) Pri izdajah in prevodih bibličnih knjig naj bo ime svetega pisatelja ona značilna beseda. Kjer pa ni avtorja, vpišimo rajši naslov knjige kot stvarno besedo. Radi preglednosti izberimo si enotno besedo, n. pr. »Biblia«, ki naj velja za celo sv. pismo ali pa za njegove dele v skupni izdaji. Za posamezne izdaje ali prevode rabimo lahko značilko »Testam. vetus« ali »Testam. novum«.

d) Razna dostojanstva mirno izpustimo v naslovih, če ne gre prav za višje cerkvene dostojanstvenike.

e) Pri priimkih, ki se glasijo enako, pomagajmo si z imeni.

f) Kjer so psevdonimi, poskušajmo iztakniti, ako le mogoče, pravo ime.

g) Pri zbirkah, ki sestojijo iz posameznih samostojnih spisov, rabimo rajši stvarno ime.

6. *Stvarno značilno ime* moramo upoštevati zlasti pri takih spisih, ki nimajo pisateljevega imena in ga tudi ne moremo iztakniti, dalje pri periodičnih spisih, pri zbirkah, pri delih, ki jih je se-

stavljal več pisateljev, pri uradnih razglasih, pri izdajah zakonov i. dr. Pri značilnih besedah te vrste je treba paziti:

a) Pri navadnih oblikah naslova si zberimo prvi »substantivum regens« kot značilno besedo, če le ni zgolj prilastek kakega drugega samostalnika.

b) Ako ima naslov obliko celotnega stavka, vzemimo najbolje prvo besedo kot merodajno. Spolnike, ki pa pridejo v poštev bolj pri nemških in laških knjigah, kar preskočimo.

c) Pri tem se poslužimo vedno najnovejšega pravopisa, četudi je naslov pisan v starem in neveljavnem.

č) Besede, ki stoje pred ono, ki smo si jo izbrali kot pomembno, sledijo tej na listkih in se od nje ločijo po vejici.

d) Razvrstitev naslednjih besed se ravna po njihovem bistvenem pomenu.

7. Kadar si v dvomu, v katero vrsto ali skupino bi kako knjigo vpisal (n. pr. v *Askezo* ali v *Homiletiko*), si pomagaj z obema. Če je ne boš našel v eni skupini, jo boš gotovo iskal v drugi. V eni skupini boči listek pisan navadno, v drugi pa z rdečilom, da se loči od prvega. Takim drugim listkom pravimo *napovedni* (Anzeigezettel).

Urejevanje knjižnic stane mnogo truda. Ko so pa vse knjige v redu, je zadoščenje veliko. Paziti je treba zelo, da postavimo knjige, ko smo jih odabili, ravno tja, kjer smo jih vzeli, sicer nastane kmalu zopet velik nered. Najbolje je, da vodimo poseben seznam izposojenih knjig, kajti iz lastne skušnje vemo prav dobro, koliko se jih z izposojanjem brez kontrole izgubi.

Priporočljivo je tudi, da žrtvujemo vsako toliko časa knjižnici kako urico, da malo pregledamo, ali je vse v redu, ter jo pri tej priliki tudi nekoliko osnažimo.

(Ta spis smo zelo radi priobčili, ker bi bilo pač želeli, da posvetimo župnijskim in dekanjskim knjižnicam prav mnogo skrbnega zanimanja. Za te knjižnice bi morali zelo skrbeti in nanje tudi vernike same mnogo bolj opozarjati kakor doslej *med drugim tudi zato, ker so dobre župnijske knjižnice važen moderni pripomoček dušnega pastirstva*. Ta spis bi utegnil koristiti tudi drugim našim knjižnicam. Naj ga preberejo in preudarijo morda tudi knjižničarji naših prosvetnih društev in Marijinih družb. — Op. ur.)

Tržaška škofija.

Simonič Adolf, župni upravitelj v Krkavcih, je imenovan za župnega upravitelja v Brezovici; Cerar Anton, župni upravitelj v Brezovici, je postal župni upravitelj v Šmarjah; Zlobec Avguštin bo excurrendo oskrboval Krkavce in Koštabono; Occlli Mihael, učitelj, je imenovan za 2. kaplana v mestni bolnišnici Kr. Helena v Trstu.

Reška škofija.

† Dekan Jožef Kržišnik.

Iz Trnovoga na Krasu je došla vest, da je v petek 22. januarja umrl po kratki bolezni ondotni dekan, župnik in duh. svetnik dr. Jožef M. Kržišnik.

Pokojni je bil rojen pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko dne 21. marca 1865. V mašnika je bil posvečen v Mariboru dne 25. julija 1891. Nato je od avgusta 1892 do oktobra 1899 služboval po raznih krajih lavantinske škofije, in sicer v Rajhenburgu, v Vojniku, na Dobrni in na Teharjih. Za tem je bil nekaj časa na dopustu v svrhu študiranja, pa je vendar med tem tudi pastiroval pri Sv. Lenartu in na Boh. Bistrici v ljubljanski škofiji. V letu 1900. je postal doktor modroslovja. V avgustu 1900 je bil sprejet v ljubljansko škofijo in nastavljen za kaplana v Trnovem pri Ilir. Bistrici. Po smrti župnika in dekana Ivana Vesela je bil imenovan za župnega upravitelja, nato pa 12. aprila 1901 umeščen za župnika v Trnovem. Kmalu za tem je bil na željo vseh imenovan tudi za dekana trnovske dekanije in obenem za škof. duh. svetnika.

Po vojni je pripadla dekanija Trnovo v administracijo goriške nadškofije, za lanske binškoosti pa skoro vsa dekanija novoustanovljeni reški škofiji. Pokojni je tedaj služil v štirih škofijah.

To je skromen okvir življenja pokojnikovega, ki pa je prepolno zaslug za slovenski narod na vseh poljih. Pokojni je bil neumorno delaven, kot dušni pastir in kot prosvetni delavec, bil je blag človek in zelo priljubljen. Neustrašeno se je vedno in povsod potegoval za pravice Cerkve in ljudstva.

Bog ga je nepričakovano poklical k sebi, zato je njegova izguba tem bridkejša za nas.

Pogreb je bil v ponedeljek ob 10. dopoldne.

Naj v miru počiva!

Razgled po svetu.

Priobčuje msgr. dr. Josip Ličan.

Italija.

Jubilejni odpustek.

Z apostolskim odlokom z dne 25. decembra 1925 se raztegne sv. jubilej, ki je bil v svetem letu 1925. omejen le na Rim, na ves katoliški svet za vse leto 1926. Tudi tisti verniki, ki so prejeli jubilejni odpustek že v Rimu, ga morejo letos dvakrat zadobiti, in sicer enkrat zase ali za verne duše v vicah, enkrat pa samo za verne duše.

Osebnosti.

Goriška nadškofija.

Preč. g. Oskar Pahor, župnik v Mirnu, je bil imenovan za župnika-konzultorja. — Č. g. Ivan Kenda gre za kaplana v Studeno. — Kuracijo Sv. Martina na Krasu bo oskrboval excurrendo preč. monsgr. Karl Stacul, dekan v Gradiški.

Za župnika v Nemškem Rutu je bil investiran 22. I. č. g. Lojk Alojzij.

Število rimskih romarjev v svetem letu 1925.

Po najnovejših poročilih osrednjega odbora za sv. leto je dospelo v Rim v l. 1925. 356.810 romarjev. Od teh odpade na Italijo 212.000. Od ostalih narodov je bilo največ Nemcev, namreč 39.875. Nato pa slede: Španija 12.892, Francija 11.593, Anglija in Irsko 6287, Jugoslavija 5464, Švica 5325, Belgija 5285, Ogrska 4782, Čehoslovaška 3854, Poljska 3207, Avstrija 2783, Portugalska 2370, Luxenburška 2000, Malta 1210, Holandska 1127, Danska, Švedska in Norveška 706, Romunija 520, Letonska in Litvanija 74. Izmed izvenevropskih dežel so bili: Amerika 5286, Azija 831, Afrika 527, Avstralija 300, Filipini 35. Romarjev mešanih narodnosti je pa bilo 29.640. Važno je, da sta bila tudi dva romarska vlaka iz Skandinavije, sestoječa skoro samo iz protestantov. Mnoge romarske skupine je sv. oče nagovoril v njihovem materinem jeziku, kar je napravilo na vsakega globok vtis. Zato smemo upati, da bodo narodi vedno bolj vzljubili sv. očeta, namestnika Kristusovega, saj je on ravno v sv. letu pokazal neizmerno ljubezen do vseh in do vsakega posebej.

Sv. oče o tisku.

Ob priliki beatifikacije Ant. Marije Clareta je sv. oče tole naglašal: »Rekel je nekdo, da bi sv. Pavel postal časnikar, ako bi danes živel. Dvomjivo je sicer, da bi se to prav doslovno udejevalo, a brez dvojbe bi se to uresničilo po duhu; saj ni dvoma, da je sv. Pavel vkljub materialnim težočam s svojimi listi in pismi zanesel evangelij v tako velik del sveta. Ni dvoma, da bi se ta človek, čigar duša je tako gorela za širjenje nauka Jezusa Kristusa, ne poslužil v najvišji meri onega sredstva, ki tako lahko in učinkovito širi misli in ideje, namreč tiska.

Dar svetega očeta.

Sv. oče je daroval za ponesrečence — o priliki velikih povodeni — v Belgiji in na Holandskem vsoto 350 tisoč lir.

Darovi za katoliško univerzo.

Dan nabiranja darov za katoliško univerzo v Milanu je donesel lepo vsoto dveh milijonov lir.

Brlogi nenravnosti.

Oblast za javno varnost je napravila v Italiji velevažen korak. Ministrstvo notranjih zadev je izdalo okrožnico, s katero odreja preiskavo raznih plesnih dvoran. Tako preiskavo so izvršili v Milanu, Bresciji, Veroni, Piacenzi, Bergamu, Mantovi, Neapolju in drugod. Naleteli so na prave brloge nemoralnosti, v katere so se vabile mladostne osebe obojega spola, večkrat v zelo nesramni obleki in k nedostojnim plesom. V Bolonji na primer so zajeli kar 150 mladoletnih deklic. Policijska oblast je dala s tem korakom zelo primerne lekcije mladini in staršem.

Jugoslavija.

Beatifikacija Martina Slomška.

Lavantinski knezoškof dr. Andrej Karlin je storil že potrebne korake v Rimu za beatifikacijo A. M. Slomška. V kratkem se bo sestavila komisija. Bel-

grajski nuncij Pellegrinetti, ki je bil med vojno kurat slovenskih vojnih ujetnikov v Italiji in se je ob tej priliki naučil slovenskega jezika in se že tedaj seznanil s Slomškovimi deli ter njegovo osebo, osebno stvar zelo podpira in se bo kmalu začel formalni proces za proglašanje velikega Slomška blaženim.

Zborovanje »Svete vojske«.

V nedeljo dne 10. jan. se je vršilo v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani zborovanje »Svete vojske«. Zborovalce je pozdravil tudi pooblaščenec prosvetnega ministra dr. Lončar. Poudaril je veliko važnost treznostnega gibanja ter ostro šibal naše pivske razvade. Tudi odposlanci drugih civilnih oblastev so zborovanje pozdravili. Govoril je v imenu Prosvetne zveze prof. Sušnik, v imenu hrvatskega »Savieža trezne mladine« dr. Mikić in v imenu škofijskega ordinariata kanonik Stroj. Vidi se, da se je posrečilo »Sveti vojski« zainteresirati za svojo akcijo vse merodajne vladne kroge.

Polom starokatolicizma na Hrvatskem.

Dne 11. januarja se je končala v Zagrebu pred sodnim stolom tiskovna pravda, ki je vzbudila v vsej javnosti veliko zanimanje. Tožil je starokatoliški biskup Kaludjera mons. kanonika Koreniča, urednika »Katoliškega lista«. Razprava je prinesla na dan mnogo gradiva, ki težko kompromitira starokatoliškega biskupa in v čudni luči prikazuje razmere, ki vladajo v starokatoliški cerkvi. Kanonik Korenić je bil oproščen, biskup Kaludjera pa obsojen na plačilo stroškov, ki znašajo 4000 Din. Izid je sprejela katoliška javnost z velikim zadoščenjem, ker ta proces pomenja velik korak naprej na poti sanacije hrvatskih razmer in verske obnove na Hrvatskem.

Avstrija.

Pastirsko pismo škofov.

Avstrijski škofje so izdali zelo važno pastirsko pismo s socialno vsebino. Na podlagi socialne okrožnice papeža Leona XIII. poudarjajo, da je vsega socialnega zla kriv kapitalizem. Tudi naglašajo, da je borba delavstva za enakopravnost v družbi upravičena, a obenem svarijo delavce pred socialno demokracijo, kajti socialno demokratična država bi pomenjala uničenje vse državljanske svobode in največje trinoštvo.

Belgija.

Mercier umrl.

Dne 23. januarja t. l. je umrl v Malinesih slavni belgijski primas kardinal nadškof Désiré Mercier.

Poljska.

Liturgični teden v Varšavi.

Liturgično gibanje zavzema vedno večje dimenzije. Pred kratkim se je v Varšavi vršil temu gibanju posvečen »teden«, ki ga je organiziralo »Društvo ljubiteljev liturgične glasbe«. Dejansko je bilo več predavanj posvečenih ravno tej glasbi. Govorili so nadalje o vlogi liturgije v družbi, v Cerkvi, v osebnem življenju, v življenju svetnikov itd. Zborovanja so imela ugoden vpliv na versko življenje na Poljskem.

Čehoslovaška.

Vlada in Vatikan.

Napetost med vlado in Vatikanom se bo počasi poglobila. Glede Husovega praznika bo Rim dopustil, da Čehi proslavljajo Husa kot literata in narodnega borca, a nikakor ne smejo s tem izzivati katoličanov in sv. Stolice.

Priprave za evh. shod v Chicagu.

V Pragi se je osnoval poseben odbor, ki bo organiziral veliko akcijo za udeležbo Čehov na evharističnem kongresu v Chicagu. Doslej se je oglasilo tudi 5 škofov.

Rusija.

Boljševiki in verske knjige.

»Pravda« sporoča, da je boljševiška vlada izdala okrožnico o čiščenju vseh knjižnic. Ta okrožnica določa, naj se odstranijo iz knjižnic vse filozofske knjige idealistične struje; še prav posebno pa so prepovedane vse verske knjige.

Amerika.

Posvetitev republike presv. Srcu J.

Z velikim sijajem se je v glavnem mestu Bolivije La Paz posvetila vsa republika presv. Srcu Jezusovemu. Slovesnost se je izvršila ob navzočnosti apostolskega nuncija, tamošnjih škofov in velikega števila duhovnikov. V krogu vseh ministrov in drugih visokih državnih uradnikov je ob splošni ginjenosti predsed. republike Baptista Saavedra izrekel tole posvetitev: Jaz, ustavni predsednik republike Bolivije, posvečam javno in uradno našo republiko presv. Srcu Jezusovemu v znamenje vere bolivijskega ljudstva, ki upa od božjega Srca, da bo blagoslovilo vse domovinske ustanove in naklonilo meščanom pravo blagostanje. — Bil je to pravi triumf katoliške misli.

Preganjanje duhovnikov v Mehiki.

Tamošnja vlada je sprejela zakon, ki dovoljuje vsem duhovnikom, da se smejo poročiti. Nekatera oblastva pa so začela duhovnike kar siliti, da se morajo poročiti. Ko so se duhovniki tej zahtevi protivili, so jih začeli zapirati. Vsled nastalih razmer je več duhovnikov s škofom Pascal-om Diazom na čelu zapustilo mehikansko državo.

Mednarodni evharistični kongres v Chicagu.

Tega kongresa se mislijo udeležiti tudi Slovenci. Sam kardinal Mundelein je izrazil željo, naj bi se ga Slovenci v obilnem številu udeležili. Iz Slovenije sta obljubila udeležbo knezoškofa dr. Jeglič in dr. Karlin. Ob tej priliki nameravajo sklicati vseslovenski katoliški shod v Chicagu. Vožnja po morju in po suhem bo znižana tako, da bo stalo potovanje približno 300 Dol.

Poljski nadškof Zieplach

se je mudil sredi decembra 1925 v Clevelandu. Imel je v mestni hiši velik shod, na katerem sta govorila tudi mestni župan in domači škof.

Observator politicus.

Na okup!

Najradikalnija novina u liberalizmu je u Julijskoj Krajini »Istarska Riječ«. Mi »popovi« smo joj strašno u želucu. Kada koga od nas napadne, učini to uvijek sa narodnog stanovišta. Lukavo je to, jer tako izgleda ona kao braniteljica narodnosti, a naše najnarodnije svećenike prikazuje kao izdajice. Ako se javno braniš, eto progona; ako se ne braniš, eto sramote nezaslužene! Filii tenebrarum... Svojom neprestanom navalom na »popove«, »kapelane«, »raspope«, biskupe, papu (svakog novog kardinala proglašuje za fašistu...) radi sistematski oko toga, da nam otudjuje narod od katoličke crkve (oni kažu namjerice uvijek samo »rimska« crkva).

Ako taj rad potraje nekoliko godina, imat ćemo naš narod razdijeljen u dvije fronte: katoličku i liberalnu. Treba nesrećnom narodu kopati grob. Nijesmo li mi svećenici dužni u svojoj savjesti uložiti vse svoje sile, da u sadanje odlučno doba sačuvamo naš narod Bogu i njegovoj crkvi? Sada je doba, kada se potkako, ali neprestano stvara u dušama naših seljaka proces diferenciranja. Bit ćemo odgovorni pred Bogom i pred povijesti. Na okup!

Páberki iz nasprotnih listov.

Načelna beseda.

Bodi uredništvu dovoljeno, da pove svoje načelno mnenje o tem »Zbornikom« koticu. Pobirati iz nasprotnih listov najslabše drobtine je pač zelo odiozna in neprijetna naloga. Poleg tega se nam zdi za resno glasilo, kakoršno mora »Zbornik« biti in ostati, poniževalno, da napolni le en sam predalček s tako tvarino.

Toda žalibog živimo v takih prilikah, da nam je ta koticek nujno potreben — kar pa, sit venio verbo, nam ne daje najboljšega spričevala.

Zakaj nam je ta koticek potreben? Ali zato, da spoznamo, kako kvarni so nekateri listi v naši deželi za naše ljudstvo, ki ga naj radi tega pred njimi svarimo?

Ali zato, ker je duhovnik v *vesti dolžan*, poznati duševno hrano, ki nudijo njegove vernikom razni listi in knjige? Da, tudi zato. Po vseh naprednih katoliških deželah vedo verniki natančno, katere liste naj podpirajo in katerih ne smejo, ker jih duhovniki tudi v tem pogledu točno pouče.

Pri nas je pa kontrola tiska in tozadevni pouk ljudstva še bolj potreben, ker imamo med nami liste, ki bi radi služili Bogu in hudiču hkrati, ki bi radi veljali za krščanske, čeprav so nam nekatere kose dežele tako otrovali, da je v njih skoraj izključena vsaka zares živa katoliška akcija in se moramo včasih zadovoljiti le z nekako njeno karikaturou.

Najbolj žalostno pa je, da se dobe še danes med nami celó duhovniki, in priznati moramo, da zelo agilni duhovniki, ki pa ne marajo spoznati grabljivega volka v ovčjem oblačilu v tako zvanem edinjaškem tisku, ki uničuje in zavira katoliško rast med nami. Jokati bi morali nad nekaterimi našimi sobrati, ki vidijo pazder v očesu naših katoliških kulturnih delavcev in jih vsled tega zapuščajo, jim ne pomagajo, jih prezirajo in mrzijo, — *dočim ne vidijo grozovitega bruna v očesu nekrščanskih delavcev (da ne rečemo protikrščanskih).*

Ta kotichek našega »Zbornika« ne misli biti zagovornik kake naše nezmotljivosti, ki je nimamo. Tudi nima naloge, da bi opravičil vsako našo napako. Radi priznamo, da se tudi mi lahko zmotimo in včasih v najboljši veri napravimo kak pogrešek, da, celo tudi krivico kakemu nasprotniku. Vest nam zato nalaga dolžnost, da tudi same sebe točno kontroliramo; da popravimo, če smo kaj zagrešili; da se drug drugega svarimo pred nepravilnim ravnanjem v polemiki z nasprotniki itd. Toda teptali bi svojo duhovsko čast, čast krščansko socialnega gibanja, čast Kristusovih potov, ako bi nič ne storili za to, da mi vsi spoznamo mysterium iniquitatis, ki tiči v načinu pisanja nekaterih listov v naši krajini. To nalogo imajo predvsem »Páberki iz nasprotnih listov«.

Zato bomo kontrolirali pisanje nasprotnih listov in objektivno zabeležili

vse napade na krščanska društva, na pappeža, na vladike, na duhovnike, na razne cerkvene naprave in nauke, ki jih tam sročamo. To bomo delali samo iz ljubezni do božje stvari in zato izjavljamo svečano, da bomo iskreno veseli, ako ostane ta potiček vsled korektnosti nasprotnih listov vedno prazen.

Primerjajmo!

Ker se je zadnji čas veliko govorilo o pisanju »Malega lista« in »Edinosti« in so nekateri menili, da je »Edinost« stvarnejša, mirnejša in objektivnejša, smo se skušali natančno poučiti vsaj o eni sporni točki, da ugotovimo, kje je več takta v polemiki z nasprotnikom. Pisali smo sobr. župniku A. Kjuderju v Tomaju, naj nam pojasni spor med »M. l.« in »E.« glede občnega zbora tamkajšnje posojilnice.

Poslal nam je jasen in točen odgovor, ki naj ga sobratje preberejo, da vidijo, kako je predvsem »Edinost« potrebna mirnega cenzorja in temeljite reforme glede načina polemike.

Pismo se glasi:

Naprošen sem bil od č. uredništva »Zbornika«, da dam nepristransko pojasnilo glede slučaja tomajske posojilnice in članka v »Malem listu« (št. 48, z dne 27. 9. 1925) in odgovora v »Edinosti« z dne 8. 12. 1925.

Dopis v »Malem listu«.

»O naši posojilnici. Malo pojasnila k dopisu v »Edinosti« z dne 18. nov. (ter v »Nov. cah«) o občnem zboru. Najprvo bodi povedano, da se je začel občni zbor na nedeljo ob 9. uri dopoldne. Sklican je bil tako bistroumno, da celo neki odbornik ni vedel, kje se zbor vrši. Uro so zbrali nalašč tako, da iz zunanjih vasi verni možje niso mogli priti na zbor, ker je istočasno sv. maša. Tudi drugi se niso mogli udeležiti, ker ni bilo razglašeno (kakor je v pravilih) vsaj 14 dni prej. Število navzočih je bilo ob 9. uri 5 (beri pet). Kasneje se jih je nabralo 23 (vseh članov pa ima zadruga štiri sto!). Po pravilih bi moral biti občni zbor že do konca meseca marca, pa je bil šele v novembru. Manjkalo je poročilo nadzorništvu, čigar predsednik ni bil navzoč. V prejšnjih časih smo imeli občne zборе ob nedeljah popoldne po blagoslovu in je bila večja udeležba. — Hranilnico je ustanovil kapelan Schifrer. Pok. dekan M. Sila je bil njen predsednik dolgo vrsto let. Ker je preveč zaupal liberalcem, je hranilnica prišla njim v roke. Sedaj se zavod izneverja načelom velikega Kreka, čigaj slika je visela v njenih uradnih prostorih. Če pa kdo kaj reče, brž zaženo krik o slogi in razdiralcih. Tudi mi priznavamo potrebo enotnega dela v gospodarskih rečeh, tako pa ne, da bi se zaradi ljubeega miru in sloge spregledale kakršne koli nepravilnosti.«

»Mali list« poroča torej tole:

1. Občni zbor je bil sklican na 9. uro dopoldne.
2. Sklican nejasno glede prostora.
3. Da so nalašč to uro izbrali, da se ga verni možje niso mogli udeležiti.

4. Kako malo članov se je sestalo. (5. pozneje 23 od 400.)

5. Da je manjkalo poročilo nadzorništva.

6. Prejšnje čase so bila zborovanja po blagoslovu.

7. Da je posojilnico ustanovil kaplan Schifrer.

8. Da jo je dolgo let vodil † kanonik Sila.

9. Da je ta preveč zaupal liberalcem, ki so dobili zato posojilnico v svoje roke.

10. Da se zavod izneverja načelom velikega Kreka, čigar slika je visela v uradnih prostorih.

11. Da je gorje onemu, ki bi si upal na to kaj reči; da ga brž kvalificirajo za razdiralca sloge.

Protidopis v »Edinosti«:

»Tomaj proti klevetam »Malega lista«. Z ozirom na ostudni dopis v zadnjem Malem listu« z dne 27. nov. t. l. št. 48 pod zaglavjem »Dopisi z dežele« o našem sedaj blagopokojnem g. Matiji Sila, je širom občine največje ogorčenje, in to je danes tolmačilo naše legalno izvoljeno občinsko starešinstvo:

»Podpisano občinsko starešinstvo, zbrano v svoji redni seji danes, dne 28. novembra 1925, videvši najostudnejši dopis v »Malem listu«, v katerem nesramni dopisnik na način hijene blati z lažnjivimi in izmišljenimi podtikanji našega sedaj blagopokojnega velečast. g. Matijo Sila, dekana in častnega občana tomajskega, — moža, kateri se pač ne more braniti, ker On spava spanje pravičnega — je enodušno sklenilo, da svečano protestira na vse nesramnosti, izrečene v »Malem listu«, pa naj bodo iste napisane od posvečene ali neposvečene roke, v imenu ljudstva, ki ga legalno zastopamo še posebno, ker si čutimo v najprijetnejše, da branimo svojega najboljšega dušnega pastirja, velikega gospodarskega dobrotnika in najmilejšega nepozabnega svojega učitelja!!

So nam na srečo trpkеjšе opazke, toda iz ljubezni do blagopokojnega si jih pridržimo, ker On je priporočal še na smrtni postelji »Ljubezen, strpljivost in mir«!!

Brezsramnežem okoli »Malega lista« pa kliče mo: sami se pridite prepričati v Tomaj o resničnosti ogorčenja!! — Podpisi.«

»Edinost« trdi torej:

1. Da je dopis ostuden in da vlada širom občine največje ogorčenje.

2. Da je legalno izvoljeno obč. starešinstvo pretreslo v svoji redni seji ta najostudnejši dopis.

3. Da v njem nesramen dopisnik na način hijene blati z lažnjivimi in izmišljenimi podtikanji † kanonika, ki se ne more več braniti.

4. Da je starešinstvo enodušno sklenilo, da svečano protestira na vse nesramnosti.

5. Sumnič, da je mogel pisati oni članek duhovnik iz Tomaja (posvečena roka).

6. Da je bil † kanonik Sila najboljši dušni pastir, veliki gospodarski dobrotnik in najmilejši, nepozabni učitelj.

7. Da imajo še trpkеjših izrazov na jeziku, toda da si jih pridržijo iz ljubezni do pokojnika.

8. Da je on še na smrtni postelji priporočal »Ljubezen, strpljivost in mir«.

9. Da naj pridejo brezsramneži okoli »Malega lista« v Tomaj, prepričati se o resničnosti ogorčenja.

Kako je z zadevo? Ali je psal »Mali list« resnico?

1. Res je bil sklican občni zbor ob 9. uri. Sveta maša je ob 10. Ker ni to prvi tak slučaj, sodim, da je vmes dokaj hudobije.

2. Res je, da nekateri člani niso znali, kje se bo vršilo zborovanje.

3. Glej točko 1.

4. Odgovarja resnici.

5. Je res, ker je šel k sv. maši.

6. Navadno so bili občni zbori ob 1. popoldne. Lani sem bil naprošen, da mašujem uro kasneje. Letos me niso niti obvestili.

7. in 8. Resnični.

9. Ta, sodim, je ona inkriminirana točka. Splošna sodba mislečih ljudi je, da je ta točka, žal, do pičice resnična.

10. Nisem dovolj poučen. Slike ni več.

11. Dokazana v pričujočem slučaju.

Dva glasova o »Goriški Moh. družbi«.

Zanimivo je vedeti, kako sodijo o naši »Goriški Mohorjevi družbi« po svetu. Priobčujemo glas tržaškega dnevnika »Edinost« ter chičaskega »Amerikanskega Slovenca«.

»Edinost« je priobčila članek pod naslovom »Razkolniška družba«. V članku beremo: »Spet imamo pred nami dokaz, kdo je za skupno narodno delo in kdo za pogubni, nesrečni in bratomorni razkol med Slovenci v Julijski Krajini. Goriški novostrujarji so ustanovili »Goriško Mohorjevo družbo«. Novostrujarje prav nič ne moti pri tem delu dejstvo, da v Goriči že obstoji podobna ustanova »Goriška Matica«, ki izdaja letno po tri do štiri knjige, s katerih vsebino mora biti še tako skrupulozen katoličan popolnoma zadovoljen. Zdi se, da je gotovim gospodom vedno pred očmi to, da mora vse zginiti, kjer oni sami ne odločujejo... Kaj hočejo torej novostrujarji z »Goriško Mohorjevo družbo«? Zanesiti razkol tudi na versko-narodno ustanovo? Upajmo, da se priljubljena »Goriška Matica« kljub tej nekrščanski gonji vzdrži na sedanji višini... Ljudstvo naj pa nepotrebno »G. M. družbo« odklanja. Z novo družbo hočejo novostrujarji zadati udarec prevaliski »Mohorjevi družbi« in »Goriški Matici«. Pač nehvaležno in nekrščansko narodno delo.«

(Pripombe »Zbornika«: »Goriška Mohorjeva družba« ni n'kaka razkolniška družba, marveč cerkvena bratovščina. Tudi ne odgovarja resnici, da so »G. M. družbo« ustanovili novostrujarji, ampak celokupna duhovščina z dekani goriške nadškofije na čelu in z odobravanjem naših prevzvitih nadpastirjev. Da smo pravilno slutili (per analogiam pri drugih ustanovah, ki so slonele na podobnih temeljih) usodo »Goriške Maticе«, nam priča njen koledar za leto 1926., ki je pisan že po načelih popolne breznačelnosti. Zato se kajpada ne strinjamo z očitkom o nekrščanski gonji. Končno ni res, da smo hoteli zadati udarec prevaljski družbi, ampak želeli smo, ob sedanjih razmerah zajamčiti svojemu ljudstvu v Italiji za stalno zdravo čtivo.)

Povsem drugačen glas je priobčil »Amerikanski Slovenec«, ki piše med drugim: »Rojaki solčne Goriške! Iz Vaše krasne domovine dobivamo večinoma jobovska poročila. Pretresljive Jeremijeve

žalostinke odmevajo sem do nas.« Nato pride list na knjige »Goriške Mohorjevo družbe« ter piše: »Ne moremo drugače reči, kakor: Slava goriškim neumornim narodnim delavcem.« Potem: »Dolžnost naroda doma in na tujem je, da to »Goriško Mohorjevo družbo« kar moč podpira. Boga zahvalimo, da so se naši požrtvovalni možje, ki so jo pripravljali, ne oziraje se na žrtve, držati. Pozivljamo rojake, naj se zavzamejo za družbo!«

»Goriška Matica«.

»Edinost« z dne 22. nov. je prinesla oceno koledarja Goriške Matice za l. 1926. Z laskavimi besedami hvali, da so v koledarju opustili staro okostenelost. — Kaj se to pravi? Koledar je v vsem prav tak kot vsa pretekla leta; samo v enem so menjali, namreč v tem, da so bili prejšnji koledarji po vsebini krščanski, dočim je letošnji versko popolnoma indiferenten.

Za krščanska načela.

Hrvatski sobratje oprtaljskega dekanata v Istri so na dekanjski konferenci sprejeli resolucijo, v kateri najostreje obsojajo »Istarsko Riječ« zastran priobčevanja raznih nemoralnih povesti in zlasti zaradi pohujšljivega romana »Kad se užge mlada krv«, ki ima očitno namen moralno kvariti mladino in med narod zasejati zakonsko nezvestobo. Posebno še protestirajo zoper to, da so brambo teh načel položili v usta duhovniku. Sobratje poudarjajo dolžnost vernikov, da se zaradi svoje duše varujejo tega časnika.

Misli o duhovskem idealu.

Minule mesece se je vršila proslava velikega pravoslavnega biskupa Petra Petrovića Njegoša. Vsi listi, tudi krščanski, so priobčili krasne članke o velikem možu. To priliko so porabili naši nasprotniki, da opišejo, kakšen mora biti pravi duhovnik, pravi škof. Pravijo namreč: »Petar Njegoš ni nikoli nobenega vprašal: »Kako se križáš?«, ampak: »Kakšna kri ti greje dušo?« Pravi duhovnik torej ne sme nikoli prašati po veri, po tem, kako vrši župljan svoje dolžnosti do Boga in do Cerkve, ampak naj vpraša edinole, h kateri narodnosti neki pripada. — Nadalje pišejo dobesedno: »Bil je vladika-škof, toda njegov pogled ni bil verski omejen, marveč širok.« Potemtakem je med službo vladike in širokim obzorjem prav za prav nasprotje. Njegoš pa je delal izjemo. Mladina mora tedaj vedeti, da so naši škofje omejeni, zato so o priliki, ko je goriški nadškof obsodil igro »Stare grehe«, p'sali, da se hočejo uvajati »kranjske razmere«, zato tako dosledno ignorirajo moze, kakor so Jeglič, Mahnič itd.; in če pišejo o njih, se morajo ob nje obregnuti ali jih vsaj v čudno luč postaviti. Take nauke o vladikah je brala mladina v »Novicah« od 1. oktobra l. l.

Boj proti kat. organizacijam.

Naš vrli sobrat, dekan Mih. Barbič, župnik v Povirju na Krasu, je podpiral ustanovitev pravoslavnega društva v domačem kraju. Vsako pro-

svetno društvo mora nujno imeti to ali ono svetovno idejo za podlago. Povirsko društvo, ki se je ustanavljalo med kristjani, naj bi — kakor je to samo po sebi razumljivo — imelo za podlago krščansko izobrazbo. Nasprotniki krščanske ideje, ki vodijo vse delo iz Trsta, so začeli moza hitro napadati, dokler mu niso načrta uničili. V »Novicah«, števil. 42 l. l. so našega častitega sobrata napadli v dolgem sramotilnem članku ter mu dali pridevek »kovač, ki se joče in jezi«.

Razno.

I. D.:

Silva rerum.

Skušnja uči, da je silno koristno za duhovnika, če nabira razne zglede iz življenja. Taka zbirka mu dobro služi pri pridigah v cerkvi, pri pouku v šoli, pri predavanjih v društvu. Mi duhovniki čitamo knjige in časopise. Rabimo pri tem svinčnik, papir in škarje; strižimo, zapisujemo in zaznamujemo važne podatke, spravljamo zglede, statistiko, izreke, primere, dogodke, udrihnice. Ves ta material lepo razporedimo, morda v sledečem redu: verske zadeve (po zapovedih, čednostih, grehah, zakramentih itd.), socialne drobtine, zločini, samomorji, zgodovinski podatki, zdravstvo, kulturni päberki, umetnost itd. Morda mi bo kdo ugovarjal, češ, čemu ta navlaka? Saj imamo zbirke zglede: slovenske, italijanske, nemške. Recimo, da jih imamo, toda tudi zbirke izčrpamo. Če sami zbiramo, imamo vedno sveže, nove zglede in podatke. Duhovniku, ki bo dalje časa služboval v eni in isti župniji, bo kmalu nemogoče pridigati zares živo, ako ne bo zbiral. Lep kos kulturnega dela lahko ustvari duhovnik, ki skrbno kakor čebelica gradi svojo »silva rerum«. Taka zbirka bo služila nasledniku ali celo kulturnemu delavcu, da izda knjigo.

Jaz imam že majhno tako zbirko. Poznam pa župnika, ki že 25 let kar najvestneje zbira. Mlajšim duhovnikom priporočam, da začno zgodaj pridno kot mravlja zbirati in pisati. V semenišču nas n'hče ni na to »silva rerum« opozoril. In vendar je gotovo, da se trud, ki ga zanjo žrtvujemo, obilno obrestuje. Duhovnik, ki ima »silvo rerum«, ne bo nikdar tožil, da ne ve, kaj bi govoril, ker se je izčrpal — in njegova beseda bo vedno sveža in zanimiva.

Vesoljni zbor pravoslavne cerkve.

O pravoslavnih binškoštih, 20. jun. se bo pričel vesoljni zbor pravoslavne cerkve na sveti gori Atosu. Zboru se splošno pripisuje izreden pomen, kajti sklepal bo o važnih zadevah. Temeljno vprašanje tvori pregled kanoničnega prava. Njegove določbe se bodo spravile v sklad s sedanjim stanjem pravoslavne cerkve. Nato se bo pretresalo vprašanje o zedinjenju vseh krščanskih cerkva. Na zboru bodo menda nastopili tudi zastopniki nepravoslavnih kristjanov. Pričuje se, da bo končno odpravljeno sedanje razkolniško stanje bolgarske cerkve, ki je bila izobčena l. 1872. Tozadevna predhodna pogajanja so se že pričela.

Do sedaj so naznanili svoj prihod sledeči patriarhi: antiohijski, aleksandrijski, jeruzalemski, srbski, romunski in nekdanja ekumenska patriarha Meletij (s. Konstantin). Število vseh udeležencev zbora (s pravico glasovanja) presega 500, v celjem pa bo gotovo navzočih več tisoč oseb.

Zalibog dosedaj še ni znano, ali se bodo udeležili zbora zastopniki ruske pravoslavne cerkve. Duhovniki begunci pričakujejo odločitve metropolit Petra, sedanjega varuha patriarhovega prestola. Sovjetska vlada menda ni posebno naklonjena misli o potovanju voditeljev moskovske staropravoslavne duhovščine (»tthonovcev«) v inozemstvo.

Po petdesetletnici smrti Garcia Morene.

Leta 1875. je prostozidar Baio umoril predsednika republike Equador Garcia Moreno. Garcia Moreno je padel pod morilčevim bodalom, ker je priznaval, da je Bog in Cerkva nad državo in je to načelo dosledno uveljavljal kot predsednik republike. — L. 1845. je moral bežati v Pariz. Že tedaj je javno izpovedoval katoličanstvo. Ko mu je očital neki brezbožnež, da zagovarja sicer vero, sam pa ne izpolnjuje verskih dolžnosti, je še isti večer opravil sv. spoved in od tedaj je v resnici tudi praktično živel po veri in postal vzor katoličana. L. 1857. se je vrnil zopet v domovino in l. 1860. je bil izvoljen za predsednika republike. Uredil je razdrapano razmere v državi, skrbel zlasti za dobre šole, za bolnišnice in sirotišnice. Pri vsej tej skrbi za državo pa tudi ni zanemarjal svojih verskih dolžnosti. Bil je mož molitve. Vsak dan je pol ure premišljeval o velikih skrivnostih sv. vere. Bil je velik v veri. Imel je veliko spoštovanje do sv. očeta. Velik je bil v svoji ponižnosti. Ni govoril rad o sebi, razen o svojih slabostih pri sv. spovedi. L. 1875. je bil ponovno izvoljen za predsednika republike, a prostozidariji so sklenili, da to ne sme več biti in 6. avgusta je padel za svoje prepričanje, ko je šel iz cerkve, kjer je obiskal Najsvetejše, v predsedniško palačo. Zadnje njegove besede so bile: »Bog ne bo umrl.«

Mozesove »table« najdene.

Znani profesor dr. Jehart poroča, da je leta 1904. in 1905. znanstvena angleška ekspedicija pod vodstvom Flinders-Petrieja na planoti Serbait el Hadim na Sinajskem polotoku našla 8 kamenitih plošč in na njih napise v popolnoma neznanem jeziku. Te napise in fotografične posnetke plošč so prinesli s seboj v Evropo. Flinders je to najdbo objavil šele l. 1916. Gardinec je glede napisov obelodanl nekaj razprav. Njemu so sledili Schneider, Grassmann, največ hrupa je zbudil pa Grimme l. 1923. Listi so prinašali senzacionalna poročila, da so našli napise iz Mozesovega časa in da se bere celo ime Faraonove hčere, ki je Mozesa iz Nila potegnila. Kaj je na tem resnice? Dr. Jehart navaja dobesedno: »Plošča je po izjavi strokovnjakov slabo čitljiva, saj je ležala tri tisoč let zunaj v puščavi. Grimme-jevo branje je zelo problematično in mestoma popolnoma napačno, kajti drugi berejo ista mesta čisto drugače. Zaenkrat torej z Mozesovimi tablamii ne bo nič. Grimme

ima veliko mero iznajdljivosti in živahno domišljijo. Znanstveno vrednost pa njegovemu tekstu rečene ploščé kritika odreka.«

Protestantski romarji v Rimu.

V sv. letu so prišli v Rim tudi romarji iz severnih dežel: iz Danske, Švedske, Norveške, Islandije ter Finskega. To je bilo pač prvo večje romanje od časa reformacije. Med udeleženci je bilo prav mnogo protestantov. Navdušenje, s katerim so se vrnili prvi romarji domov, je povzročilo, da se je organiziralo drugo romanje. Tega romanja so se udeležili po večini protestantje; med 210 romarji je bilo le 30 katoličanov. Romarji so se udeležili raznih verskih obredov ter si ogledali katakombe in druge znamenite kraje večnega mesta. Romarje je prav prisrčno sprejel tudi sv. oče. Vtis, ki so ga dobili pri sv. očetu, opisuje neki nekatoliški časnikar, ki pravi: »Prepotoval sem ves svet in videl neizrazljive prizore, toda tako vzvišenega, ginljivega in izrazitega kakor dancs zvečer še nisem videl.« — Isti časnikar je rekel nekemu katoličanu: »Zares, mi protestantje nimamo ničesar tako vzvišenega in prepričevalnega, kar bi se dalo primerjati z vašim papeštvom.«
Dr. J. L.:

Za naravni prepod.

Katoliške organizacije v Berlinu, ki štejejo 60 tisoč članov, so imele nedavno skupno zborovanje, na katerem so javnost opozorile na vzroke, iz katerih izvira in narašča čedalje bolj nenravnost med nemškimi ljudstvom. Kot znake npravnega propadanja omenjajo; padajoče število rojstev, strašno naraščajoče število zgraž in razporok v družinah in množične atentate proti zarodu v materinem telesu. Glasno so dvignili svoj glas proti izrodokom slabe vzgoje, proti književnim in umetnostnim proizvodom, ki žalijo npravn čut prebivalstva. Zborovalci so pozvali oblast, naj vse potrebno ukrene za rešitev naroda, ki se v nenravnosti kar utaplja. Starše pa so z velikim poudarkom opomnili, naj v družinah skrbno gojijo živ verski čut, ki je edini vir prave npravnosti, in naj vodijo mladino k evharistični mizi ter jo uče častiti božjo Porodnico, ki ni le vzvišen simbol, temveč resnično in istinito združuje ideal devišstva in materinstva. Le v čistem mladinskem življenju in v zakonski zvestosti najde narod zanesljive temelje pravega napredka in blagostanja.

Naša slika.

Nastovno sliko našega lista je izdelal akad. slikar Anton Gojmir Kos, sin pok. zgodovinarja drja Franca Kosa. Sobratom, ki bi radi omislili svojim cerkvam kako finejšo slikarsko delo, ga toпло priporočamo. Njegov naslov je: Ljubljana, Ahacljeva cesta št. 1.

Izdajatelj: Zbor svečnikov sv. Pavla.
Tiskarna: Zadrudna tiskarna v Gorici.
Odgovorni urednik: Stanko Stanič, kurat v Podgori.

Vse dopise pošiljajte do 15. vsakega meseca le na naslov:

**Dr. Mirko Brumat, stolni vikar
Gorica, Corte S' Illario 7**

Brata Abuja - Gorica

ulica sv. Antona 4

Zaloga vipavskih, briskih
- - - in istrskih vin. - - -

Zdravnik

Dr. France Jakončič

Gorica - Gosposka ulica št. 6

sprejema za notranje bolezni od 9-11, 3-4

Dobro znana gostilna

„PRI MAKSU“

Izborna vino!

Terezija Petrovčič.

Na razpolago

Na razpolago

**Naša
zavarovalnica**

L' Union

se nahaja v Gorici
ulica Barzellini 2.

A. RAVNIK.

Urarnica in zlatarnica

L. BRAUNIZER

Gorica, Travnik 24. - Galanterije.

Andrej Mavrič

Gorica, Gosposka ulica št. 3

Bogata izbira domačega in inozem-
skega sukna. - Velika izbira kožuhovin.
Lastna krojačnica, možkih in ženskih - -
oblek.

SVEČE

K. T. D. v GORICI

Via Carducci 4 (prej Gosposka ulica)

Katoliška knjigarna v Gorici ima v za-
logi sveče: I.a po 10,50 L za kg, II.a
po 7 L za kg. Kopačeve izvirne sveče
so naročene in pridejo skoro gotovo
v prvih dnevih januarja. Zaradi spre-
menljivosti carine in valute cena še ni
določena. Kadilo „Lacrima“ in „Granis“
v zalogi.

Na razpolago

**Katoliška knjigarna
in devocionalnica -**
v Gorici - Gosposka ulica št. 2.

TEOD. HRIBAR

Največja izbira najfinejšega in
priprostega blaga za obleke. -

Na razpolago

Zadružna tiskarna

Gorica - Vrh Placute 18

Ali vršite zanjo propagando?

Ivan Temil - Gorica

Via Carducci 6 (prej Gosposka ul.)

Odlikovana brusilnica na električni
pogon. Nožarski predmeti, dišave itd.
Podružnica: Corso G. Veri št. 40.

*Ali sme duhovnik sodelovati pri
indiferentnem zadružništvu proti
krščanskemu? - - - -*

Ivan Kacin - Gorica

Piazza Tommaseo 29 (Placuta)

Tovarna orgel, harmonijev in glasovirjev. -
Uglašuje, prenavlja, popravlja vse te instru-
mente. Jamstvo! Zahtevajte cenik. Prodaja
se tudi na obroke!

Na razpolago

Zobozdravnik

Dr. LOJZ KRAIGHER

specialist za bolezni v ustih in na zobeh
sprejema

v Gorici, na Travniku šte. 20.

Na razpolago

Na razpolago

Svečarna

K. T. D. v Gorici

Via Carducci 4 (prej Gosposka ulica)